

Standardy redakcyjne i inne informacje dotyczące pisania pracy dyplomowej magisterskiej na kierunku psychologia

Opracowanie:

dr Karolina Konopka

dr Joanna Ulatowska

prof. dr hab. Janusz Grzelak

dr Agnieszka Bieńkowska

dr Joanna Witowska

dr Natalia Banasik-Jemielniak

I. Zasady ogólne

- Praca dyplomowa jest samodzielną rozprawą naukową przygotowaną przez studenta/-ki. Rola promotora/-ki polega na kierowaniu pracami studenta/-ki.
- Promotor/-ka określa ramy, w których powinna mieścić się tematyka prac magisterskich.
- Praca magisterska jest pracą empiryczną. W wyjątkowych przypadkach promotor/-ka może zgodzić się na pisanie pracy teoretycznej.
- W ramach pracy magisterskiej dopuszcza się możliwość wykorzystania danych zastanych, czyli danych już istniejących, które zostały zebrane w innych badaniach, a także danych udostępnionych przez instytucje, organizacje czy badacze. Student może wykorzystać takie dane pod warunkiem, że są one zgodne z tematem pracy oraz pochodzą z wiarygodnych źródeł. Należy przy tym zachować odpowiednie standardy etyczne, w tym poszanowanie zasad cytowania i ochrony danych osobowych. Wykorzystanie danych zastanych oznacza również możliwość wykonania metaanalizy badań.
- Schemat badania prowadzonego w ramach pracy dyplomowej powinien uwzględniać przynajmniej trzy zmienne, chyba, że jest badaniem eksperymentalnym lub przeprowadzonym w metodologii jakościowej.
- Praca powinna pokazywać zdolność do przeprowadzenia spójnego wyводу: od sformułowania problemu do jego rozwiązania.
- Cytowane i omawiane są jedynie te pozycje literatury przedmiotu, które są przydatne w rozwiązywaniu problemu.
- Temat pracy ustalany jest w ciągu pierwszego roku seminarium magisterskiego (IV rok studiów).
- Praca jest wykonywana bez pomocy osób trzecich. Wykorzystanie w pracy magisterskiej metod i narzędzi badawczych innych autorów wymaga przestrzegania praw autorskich.
- Każda praca magisterska jest podlega procedurze sprawdzania oryginalności tekstu.
- W prowadzeniu badań, analizie i opisie wyników, student/-ka stosuje się do standardów etycznych Kodeksu etyczno-zawodowego psychologa.

- Sugerowana objętość głównej części pracy to zwykle poniżej 50 stron. Cała praca magisterska, ze wszystkimi załącznikami nie powinna przekroczyć 70 stron standardowego maszynopisu (1800 znaków na stronie). Granice objętości pracy ustala promotor/-ka.
- Praca magisterska powinna składać się z następujących głównych części:
 - strona tytułowa (zgodna ze wzorem obowiązującym w APS; bez uwidocznionego numeru strony),
 - Streszczenie + słowa kluczowe (zgodne ze wzorem obowiązującym w APS),
 - Spis treści,
 - Wstęp,
 - Wprowadzenie teoretyczne,
 - Problem badawczy, pytania i hipotezy,
 - Metoda,
 - Wyniki,
 - Dyskusja wyników,
 - Podsumowanie/ Wnioski,
 - Literatura cytowana,
 - Załączniki.

Podrozdziały w poszczególnych częściach mogą różnić się w zależności od rodzaju pracy.

- Zasady edycji pracy magisterskiej: marginesy, wielkość i rodzaj czcionki, powinny być zgodne z wytycznymi zawartymi w Regulaminie seminariów dyplomowych i uzyskiwania tytułu zawodowego w Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej.
- Zasady dotyczące pracy magisterskiej obejmujące: szczegółowy układ pracy, śródtytuły, numerowanie stron, wyrównanie tekstu, opis wyników, zasady tworzenia wykresów i tabel, cytowanie i podawanie źródeł w tekście, tworzenie bibliografii powinny być zgodne ze spolszczonymi zasadami APA, opisanymi w:
Skmina, E., Harasimczuk, J., Ciecuch, J. (2022). Podstawowe standardy edytorskie naukowych tekstów psychologicznych w języku polskim na podstawie reguł APA 7. Wydawnictwo LIBERI LIBRI.

II. Informacje szczegółowe

Opracowano na podstawie:

Nęcka, E., Stocki, R. (1999). *Jak pisać prace z psychologii. Poradnik dla studentów i badaczy*. Universitas.

Piber-Dąbrowska, K., Cypryańska, M., Wawrzyniak, M. (2007). *Standardy edytorskie dla naukowego tekstu empirycznego z zakresu psychologii*. Wydanie uzupełnione. ACADEMICA i Wydawnictwo SWPS.

Skmina, E., Harasimczuk, J., Ciecuch, J. (2022). Podstawowe standardy edytorskie naukowych tekstów psychologicznych w języku polskim na podstawie reguł APA 7. Wydawnictwo LIBERI LIBRI.

1. Tytuł pracy

- Powinien obejmować zmienne stosowane w badaniu i relacje między nimi, na przykład:
Wpływ aktywizacji stereotypów płci na zachowania prospołeczne,
Związek między cechami temperamentu a gotowością do agresji interpersonalnej,
Sprawczość i wspólnotowość jako predyktory poczucia szczęścia.
- Może składać się z tytułu głównego i podtytułu.
- W zależności od raportowanego badania może (czasem powinien) zawierać informację o osobach badanych, na przykład:
„... u kobiet i mężczyzn”,
„... w grupie kobiet doświadczających przemocy”.
- Postaraj się zmieścić w 12-15 słowach.

2. Streszczenie

- Ma być przygotowane zgodnie ze wzorem ze wzorem obowiązującym w APS, określonym w Regulaminie seminariów dyplomowych i uzyskiwania tytułu zawodowego w Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej.
- Jest to zwięzłe podsumowanie zawartości pracy (ma umożliwić czytelnikowi orientację w treści pracy).
- Zalecana objętość: maks. 1000 znaków.
- Zawiera informacje o: problematyce (celach) badań, hipotezach, osobach badanych, procedurze (gdy badanie eksperymentalne), narzędziach, uzyskanych wynikach.
- W formie jednego akapitu.
- Zredaguj na samym końcu, po napisaniu całej pracy.
- Pod streszczeniem słowa kluczowe (3-5 słów nazywających główne zagadnienia, konstrukty teoretyczne omawiane w pracy np. emocje pozytywne, temperament, altruizm).

3. Wprowadzenie teoretyczne

- Celem jest osadzenie badania w kontekście teorii i dotychczas zgromadzonych wyników badań z danego zakresu tematycznego.
- Może mieć wyróżnione rozdziały/ podrozdziały.
- Powinno się zaczynać od bardzo ogólnego zarysowania głównego wątku badawczego, czyli tego co Cię przede wszystkim interesuje i dlaczego. Czytelnik już po tym pierwszym akapicie (do 1 strony tekstu) powinien wiedzieć o czym będzie praca (po kolei jakie wątki będziesz poruszać) i dlaczego wybrałeś/ wybrałaś ten temat.
- Musi stanowić spójną całość, w której kolejne wątki są logicznie powiązane z poprzednimi (zasada „lejka”).
- Każdy ustęp teoretyczny/opis badań dobrze jest zakończyć wnioskiem mówiącym, co z tego wynika w kontekście hipotez (np. na podstawie powyższej teorii można przypuszczać, że...; przytoczone wyniki badań wskazują na związek...).

- Pamiętaj, że z informacji zawartych we wstępie teoretycznym wywodzisz hipotezy swojego badania (musi zatem istnieć związek między tymi częściami).
- Staraj się przytaczać różne stanowiska dotyczące badanych zjawisk.
- Powołując się na znane, zawarte w podręcznikach teorie:
 - nie omawiaj ich w całości w osobnych podrozdziałach,
 - przytocz tylko te twierdzenia/badania, które bezpośrednio służą uzasadnieniu problemu,
 - definiuj pojęcia (zmiennne), których używasz/ które opisujesz,
 - staraj się stosować tylko jedną nazwę dla każdej ze zmiennych.
- Akapity:
 - twórz zgodnie z zasadą, że jeden akapit to pewna całość (myśl, rozwinięcie tezy, spójna porcja informacji na jakiś temat; ma wstęp - rozwinięcie - zakończenie),
 - staraj się nie tworzyć akapitów dłuższych niż na 1 stronę oraz 1-2 zdaniowych,
 - przejście do nowego akapitu musi wynikać z logiki przekazu,
 - po napisaniu akapitu przeczytaj go jeszcze raz i sprawdź, czy wnosi coś do Twojego wywodu, do uzasadnienia hipotez; jeśli nie – usuń, nawet gdyby był stylistyczną perełką lub dowodem Twojej wyjątkowej wiedzy; Pamiętaj, praca magisterska jest wywodem, a nie popisem erudycyjnym!
- Unikaj kwiecistych, acz nic nie wnoszących do tekstu zdań/ stwierdzeń/ słów, na przykład:
 - „Ten najwybitniejszy badacz procesów poznawczych...”,
 - „to był prawdziwy kamień milowy w badaniach nad agresywnością”.
- Unikaj formułowania twierdzeń „psychologii potocznej”, zwłaszcza jeśli nie powołujesz się na wyniki badań, które dane twierdzenie potwierdzają; na przykład:
 - „Wszyscy wiedzą, że niska samoocena utrudnia życie”,
 - „Wiadomo, że agresja przynosi same szkodliwe następstwa”.
- Nie nadużywaj strony biernej, na przykład:
 - NIE: „Eksperyment został przeprowadzony”,
 - TAK: „Przeprowadzono eksperyment”.
- O tym, co naprawdę Twoje, pisz w pierwszej osobie liczby pojedynczej (uważam, analizowałam, prześledziłam itp., a nie: uważa się, prześledzono, analizowaliśmy...).
- Szczególnie zadbaj o poprawność językową (budowa zdań, interpunkcja, ortografia): źle zbudowane zdania są pozbawione sensu, mogą wprowadzić czytelnika w błąd, ich czytanie męczy; brak znaków interpunkcyjnych może sprawić, że tekst nie będzie zrozumiały.
- Podawanie źródeł w tekście:
 - za każdym razem podawaj źródło poglądów, które omawiasz (autor/ autorzy tekstu i rok publikacji),
 - bazuj na źródłach NAUKOWYCH - to znaczy takich, które są szczegółowym i wnikliwym, opracowaniem danego tematu np. gromadzącym koncepcje wyjaśniające jakieś zjawisko (książka, monografia naukowa) lub stanowią

prezentację badań naukowych opisaną przez autora dla użytku innych naukowców (czasopisma naukowe), a więc nie mają na celu popularyzacji wyników badań; innymi słowy - nie powołuj się na czasopisma popularyzujące wiedzę typu: Świat nauki, Charaktery, Dziennik Studencki, strony internetowe instytutów i wydziałów z doniesieniami o wynikach badań pracowników tychże instytucji i inne strony naukowe prezentujące wyniki badań szerszemu odbiorcy - nie badaczowi; tylko wyjątkowo powołuj się na inne doniesienia prasowe (dzienniki i tygodniki), np. chcąc zobrazować jakieś zmiany społeczne czy kulturowe.

- Zawsze staraj się dotrzeć do klasycznych źródeł - podstawowe koncepcje psychologiczne (np. teoria uczenia się społecznego) czy duże obszary badawcze (np. samoocena) to zagadnienia, które można z łatwością znaleźć w opracowaniach dotyczących różnych tematów (np. podręcznikach); jednak w pracy magisterskiej należy zaprezentować swoją znajomość oryginalnych (pierwotnych) źródeł - dlatego bazując na danej koncepcji czy opisując dane zjawisko należy sięgnąć do oryginalnej pracy.
- Jeśli jednak z różnych powodów tego nie zrobisz, to cytując opracowanie naukowe, ewentualnie podręcznik (np. książkę o agresji czy stereotypach), w którym autor zamieścił interesującą cię koncepcję, wymień oryginalną publikację a następnie napisz za jakim opracowaniem ją cytujesz (np. Bandura, 1977; za: Kowalski, 2000).
- Jeśli cytujesz w cudzysłowie (czyli dosłownie), to zawsze podawaj stronę (np. Bandura, 1977; za: Kowalski, 2000, s. 210),
- nie używaj inicjałów imion - zawsze pisz pełne imiona, jeśli cytujesz poza nawiasem, np. Anna Zajenkowska w swoich badaniach opublikowanych w 2014 roku... lub Zajenkowska w swoich badaniach...,
- Cytuj tylko tych autorów, którzy są niezbędni, by doprowadzić do sformułowania problemu badawczego.
- Staraj się nie korzystać z bezpośrednich cytatów (zamiast tego parafrazuj).
- Praca powinna być napisana ciągłym tekstem (staraj się nie przedstawiać kolejnych myśli w punktach).

4. Problem badawczy, pytania i hipotezy

- Jest to część integrująca dane zawarte we wprowadzeniu - pokazuje, że możliwa jest zależność między zmiennymi ujętymi w badaniu.
- Należy odnieść się do tego, w jaki sposób kwestie podnoszone we wprowadzeniu teoretycznym łączą się ze sobą i tworzą uzasadnienie dla hipotez.
- Należy też napisać dlaczego podjęcie tego problemu było potrzebne/ ważne dla wiedzy w danym obszarze i/lub praktyki psychologicznej.
- Jest to zasadnicza część pracy - bardzo twórcza - ponieważ wymaga od Ciebie sprecyzowania i przedstawienia autorskiego (twojego własnego) spojrzenia na

związki między zmiennymi - przy wykorzystaniu wszystkich zgromadzonych danych (koncepcji, wyników badań itp.).

- Dobre przedstawienie problemu badawczego prowadzące do postawienia pytań i hipotez w dużej mierze waży na ocenie pracy magisterskiej, bo bezwzględnie pokazuje twoje rozpoznanie i zrozumienie tematu - związków i zależności między zmiennymi.

Pytania badawcze

- W zależności od problematyki pracy mogą zaczynać się od: czy/ jak/ w jaki sposób,
- stawiaj tylko takie pytania, które są adekwatne do problematyki pracy (a nie wszystkie, na które możesz odpowiedzieć analizując zebrane dane).
- Numeruj, jeśli stawiasz kilka pytań.
- Jeśli stawiasz jedno pytanie, możesz umieścić je w tekście (bez wyszczególniania).
- Dotyczą zazwyczaj problemów badawczych o charakterze eksploracyjnym (bez mocnej podbudowy teoretycznej lub podbudowy w postaci wyników wcześniejszych badań).

Hipotezy badawcze

- Formułuj w trybie oznajmującym.
- Formułuj w postaci twierdzącej.
- Formułuj w czasie przyszłym.
- Nie mogą przewidywać braku związku/ braku różnic/ braku wpływu.
- Na miarę planowanych badań (związek vs. wpływ) - badania nie będące eksperymentem, czyli takie, w których Ty sam niczego (postaw, percepcji, zachowania, oceny) u badanych nie zmieniasz, ale po prostu mierzysz, sprawdzasz jak na daną chwilę jest (nawet jeśli robisz to w dwóch różnych grupach wiekowych, zawodowych itp.) nie dadzą Ci możliwości testowania zależności i wpływu, a jedynie informację o związkach i współzależności zmiennych.
- Jeśli to możliwe, formułuj hipotezy kierunkowe: np. „Odrzucenie zwiększa zachowanie agresywne”, a nie „Odrzucenie wpływa na zachowanie agresywne”.
- Termin „założenie” nie jest synonimem „hipotezy”/ „przewidywania”; przeciwnie, założenie jest pewnikiem, a nie sądem do weryfikacji – nie używaj słów „założenie, „złożono”, „zakładano” w odniesieniu do postawionych hipotez.
- Jeśli nie ma podstaw do jednoznacznej hipotezy, staraj się znaleźć przesłanki dla hipotez alternatywnych; pytania badawcze bez hipotez są ostatnim rozwiązaniem, gdy naprawdę nie ma żadnych przesłanek do jakichkolwiek oczekiwań.
- Numeruj, jeśli stawiasz kilka hipotez.
- Jeśli to możliwe, dodaj zdanie komentarza do postawionej hipotezy: z czego wynika, dlaczego ma taki kierunek itp.

5. Metoda

- Ogólna zasada - pisz na takim poziomie szczegółowości, by możliwa była replikacja badania po przeczytaniu tego opisu.
- Opis metody (kolejność poszczególnych jej części i zawartość) jest zależny od specyfiki badania i logiki opisu.
- Niezależnie od badania, zawsze w pierwszej kolejności opisuje się osoby badane.

Osoby badane

- Podaj, ile było osób (w tym kobiet i mężczyzn).
- Podaj, w jakim były wieku (rozstęp, M , SD),
- Podaj skąd pochodziły (ogólnie miejsce zamieszkania).
- Podaj inne informacje, które mogą być ważne (na przykład, uczniowie liceum ogólnokształcącego w Warszawie).
- Jeśli są jakieś braki danych (na przykład kilka osób nie podało płci/ wieku itp.) odnotuj to, w jaki sposób dobrano osoby do badania.
- Jeżeli badanie zostało przeprowadzone w schemacie różnicowym lub eksperymentalnym, wszystkie powyższe informacje powinny zostać podane dla całej próby i poszczególnych grup.

Schemat badania i zmienne

- Określ schemat badania:
 - korelacyjny,
 - eksperymentalny - model, w którym zmienna niezależna jest manipulacyjna
przykładowo:
 - grupa eksperymentalna - aktywizujesz stereotyp,
 - grupa kontrolna - nie aktywizujesz stereotypu,
 - różnicowy (quasi-eksperymentalny) - model, w którym zmienna niezależna jest klasyfikacyjna (zadziałała przed badaniem); nie MANIPULACJA zmienną niezależną, ale POMIAR zmiennej niezależnej; przykładowo:
 - grupa porównawcza 1: kobiety/ osoby o wysokiej samoocenie,
 - grupa porównawcza 2: mężczyźni/ osoby o niskiej samoocenie.
- Określ status zmiennych, w zależności od badania (zmienne niezależne i zależne, zmienne wyjaśniające i wyjaśniane, zmienne współwystępujące).
- Podaj ich wskaźniki, na przykład:
 - zmienna niezależna: aktywizacja stereotypu płci,
 - wskaźniki zmiennej:
 - aktywizacja stereotypu kobiecego,
 - aktywizacja stereotypu męskiego.

Materiały/ Narzędzia

- Opisuj wszystkie narzędzia użyte w badaniu.
- Opisuj narzędzia w czasie teraźniejszym.

- Możesz używać stwierdzeń:
 - „Do pomiaru zmiennej zależnej użyto...”,
 - „Do pomiaru skuteczności manipulacji eksperymentalnej użyto...”,
 - „Celem pomiaru skuteczności manipulacji...”,
 - „W badaniu wykorzystano następujące kwestionariusze:...”.
- W przypadku kwestionariuszy/ testów powszechnie używanych: krótki opis narzędzia, odsyłacz do źródła (uwzględnij: autora oryginału i rok publikacji, autora tłumaczenia i rok publikacji (jeśli było); jeśli ty jesteś autorem tłumaczenia lub narzędzia, jasno to napisz), podstawowe wskaźniki psychometryczne (rzetelność, trafność).
- W przypadku metod autorskich/ nieznanach: opis szczegółowy wraz z przykładowymi pozycjami, całość do załącznika.
- Zamieść w opisie odsyłacz do załącznika (jeśli umieszczasz narzędzie w załączniku).
- Jeśli to możliwe, podaj wskaźniki rzetelności (*Alpha* Cronbacha) uzyskane w Twoim badaniu.
- Podaj nazwy skal i opis skal (co mierzą) oraz liczbę pozycji.
- Podaj możliwe odpowiedzi i kodowanie (np. skala Likerta, gdzie 1 oznaczało...).
- Opisz konstrukcję wskaźnika (np. suma wartości przypisanych odpowiedziom...) i wartości, jakie wskaźnik może przybierać.

Procedura badania/ Przebieg badań

- Opisuj w czasie przeszłym.
- Podaj miejsce i czas badania.
- Przedstaw krok po kroku (chronologicznie) przebieg badania.
- Napisz, czy badania miały charakter indywidualny czy grupowy.
- Przedstaw treść informacji wstępnej dla osób badanych oraz instrukcje dla badanych; jeśli są długie, streść lub sparafrazuj (całość, zwłaszcza w badaniach eksperymentalnych, umieść w załączniku),
- Uwzględnij opis randomizacji (jeśli ma zastosowanie).
- Podaj sposób „odkłamania”.

6. Wyniki

- Podaj informację z jakiego pakietu statystycznego korzystasz.
- Opcjonalnie przedstaw statystyki opisowe zmiennych.
- Pamiętaj, że analizy statystyczne muszą być adekwatne (dopasowanie do stawianych hipotez i właściwości danych).
- Podaj informację jaki model/ modele analizy danych stosujesz i prowadź analizę pod kątem postawionych hipotez; na przykład: „W celu weryfikacji hipotezy 1 mówiącej o tym, że... przeprowadzono serię testów t Studenta”.
- Przemyśl, jaki sposób prezentacji wyników będzie najbardziej czytelny (w tekście, tabeli, na wykresie).

- Prezentuj w sposób jasny, ale „ekonomiczny” - nie powtarzaj tego samego wyniku przedstawiając go na kilka sposobów (jeśli opisujesz średnie, wartości testów statystycznych w tekście, to nie umieszczaj dokładnie tego samego w tabeli).
- Nie przeklejaj tabel i rysunków z pakietu statystycznego (wykonaj je samodzielnie w edytorze/ Excelu zgodnie ze standardami APA).
- Wykresy sporządzaj wtedy, gdy nie przedstawisz wyniku lepiej za pomocą tabeli/ tekstu (wykresy są szczególnie przydatne przy ilustracji efektów interakcji zmiennych).
- Zarówno tabele, jak i wykresy muszą być ponumerowane (APA), opisane w tekście, na przykład: „Jak prezentuje Tabela 1...”, „Zgodnie z wynikami przedstawionymi na Rysunku 2...”.
- Nie interpretuj uzyskanych wyników (przedstawiaj tylko „suche” fakty); pamiętaj, że stwierdzenie, że wynik jest (nie)zgodny z hipotezą jest także interpretacją.
- Koncentruj się na wynikach objętych hipotezami. Wyniki nieobjęte hipotezami przedstaw tylko, jeżeli są istotne i ciekawe, oraz, które możesz zinterpretować w dyskusji).
- Wyniki omawiaj w kolejności postawionych hipotez.

7. Dyskusja wyników

- Jest to interpretacja (nie nad-interpretacja) wyników w odniesieniu do postawionych hipotez.
- Dyskusja to też najbardziej twórcza część tekstu.
- Celem dyskusji jest wyjaśnienie otrzymanych wyników.
- Dyskusja powinna być pisana językiem teoretycznym (konstruktów), a nie językiem metodologicznym (zmiennych i wskaźników).
- Rozpocznij od przypomnienia celu badania.
- Pierwszy akapit dyskusji jest najczęściej przypomnieniem celu badania oraz ogólnym odniesieniem się do wyników - co wyszło, a co nie wyszło.
- Kolejne akapity dyskusji odnoszą się do poszczególnych hipotez i interpretacji otrzymanych wyników dotyczących konkretnej hipotezy.
- Poinformuj, czy hipoteza została potwierdzona/ nie została potwierdzona/ została częściowo potwierdzona.
- Interpretuj w kolejności, w jakiej stawiasz hipotezy.
- Odnosź się do treści zawartych we wprowadzeniu teoretycznym, ale staraj się ich nie powtarzać.
- Odniesź się do nowych treści (np. wyników nowych badań).
- Literatura przytaczana w dyskusji i pozwalająca na wyjaśnienie otrzymanych wyników może dotyczyć obszarów niezwiązanych bezpośrednio z tematyką/ obszarem pracy (np. Pisząc pracę opierającą się na koncepcjach psychologii klinicznej, w dyskusji możesz szerzej spojrzeć na otrzymane wyniki, na przykład korzystając z teorii z psychologii społecznej).

- Porównaj i wskaż podobieństwa i różnice wyników Twojego i innych badań.
- Wskaż implikacje teoretyczne i praktyczne wyników swojego badania.
- Zastanów się i wskaż, jakie mogą być „niedostatki”, „ograniczenia” Twojego badania, co należałoby uwzględnić chcąc przeprowadzić je raz jeszcze; wyznacz nowe kierunki badania na badany temat.

8. Podsumowanie/ Wnioski

- W kilku zdaniach podsumuj najważniejsze wyniki badania i ich znaczenie.

9. Literatura cytowana

- Zaczynaj od nowej strony.
- Stosuj standardy APA.
- Sprawdź, czy jest kompletna (czy wymieniasz w spisie wszystkie pozycje, na które powołujesz się w pracy).
- Sprawdź, czy wszystkie pozycje, które wymieniasz w spisie mają odnośniki w tekście.
- Korzystaj zarówno ze starszej (zwłaszcza jak omawiasz tradycyjne koncepcje/ teorie), jak i najnowszej literatury, nie tylko polskojęzycznej.
- Zawsze staraj się dotrzeć do tekstu źródłowego (źle widziane jest ciągle cytowanie za kimś, zwłaszcza gdy dzieło źródłowe jest łatwo dostępne).
- Nie powołuj się bezpośrednio na tekst, którego „na oczy nie widziałeś/ nie widziałaś”, a znasz jego treść tylko z omówienia w innym tekście.
- Pamiętaj o zasadzie, że ważna jest adekwatność pozycji do problemu badawczego, a nie liczba pozycji.
- Nie numeruj pozycji.
- Obowiązuje kolejność alfabetyczna.
- Każda kolejna pozycja (akapit) powinna mieć wysunięcie na 0,6 pkt.:
Nęcka, E. i Stocki, R. (1999). *Jak pisać prace z psychologii. Poradnik dla studentów i badaczy*. Universitas.
Piber-Dąbrowska, K., Cypryańska, M. i Wawrzyniak, M. (2007). *Standardy edytorskie dla naukowego tekstu empirycznego z zakresu psychologii*. Wydanie uzupełnione. ACADEMICA i Wydawnictwo SWPS.

10. Załączniki

- Zaczynaj od nowej strony.
- Zamieść w kolejności, w jakiej przedstawiasz je w pracy (zachowaj numerację).

11. Inne uwagi

- Słowo „ilość” odnosi się do rzeczy niepoliczalnych; słowo „liczba” do policzalnych.
- Nie istnieje coś takiego jak „predykatör” (uwaga: MS Word automatycznie czyni błędną zamianę); istnieje „predyktor”.
- Tekst wyrównaj lewej stronie i sprawdź, jak wygląda.

- Całość pracy sprawdź pod kątem zachowania standardów APA (literatura cytowana, odsyłacze, wygląd tabel, opis tabel i wykresów, struktura tekstu).
- Stosuj jednolitą edycję tekstu w całej pracy.
- Sprawdź pracę pod kątem podwójnych spacji (poprzez automatyczne wyszukiwanie),
- po zakończeniu pisania i ostatnich poprawkach odpocznij tydzień i wróć do pracy raz jeszcze; możesz zobaczyć błędy, których nie zauważyłeś/ nie zauważyłaś wcześniej.
- Na podstawie poradnika stwórz listę kontrolną i sprawdź, czy Twoja praca spełnia wszystkie wymagania.

III. Złożenie pracy magisterskiej

- Na wniosek promotora student/-ka przygotowuje drukowane egzemplarze pracy. Liczbę i formę drukowanych egzemplarzy określa promotor.
- Student/-ka wprowadza do systemu APD: tytuł pracy w języku angielskim, streszczenie pracy w języku polskim, słowa kluczowe w języku polskim i angielskim oraz plik pracy i plik z oświadczeniem o autorstwie pracy.
- Wszystkie prace podlegają sprawdzeniu z wykorzystaniem Jednolitego Systemu Antyplagiatowego (JSA).

IV. Egzamin dyplomowy

- Kwestie dotyczące egzaminu dyplomowego precyzuje **Regulamin seminariów dyplomowych i uzyskiwania tytułu zawodowego w Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej.**